

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๙๓

วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายอัษฎพร จารุจินดา (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาววิลาวรรณ รำรื่น

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร

๒. นางสาวจีระ พุ่มพวง

๓. นางสาวสุจิตตา มโหธร

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๙๒ วันพุธ ที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาแบบประเด็นการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ : วิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

ในการค้นหาความจริงโดยการใช้ระบบไต่สวนที่ศาลรัฐธรรมนูญใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ ๒ : สิทธิของประชาชนในการฟ้องตรง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้สิทธิของประชาชนในการยื่นคำร้องตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ รวมทั้งขอบเขตของการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในร่างมาตรา ๔๗ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ ๓ : การละเมิดอำนาจศาล

ศาลรัฐธรรมนูญควรมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลหรือไม่ และหากเห็นว่าควรมีบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว การกระทำอย่างใดบ้างที่จะถือว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล และควรกำหนดโทษอย่างไร

ประเด็นที่ ๔ : บทเฉพาะกาล เรื่องการดำรงตำแหน่งต่อไปของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ควรมีบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ ๕ : การทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

การทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญควรมีหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างไร (การจัดทำความเห็นหรือคำวินิจฉัยส่วนตน การทำความเห็นแย้ง การประกาศความเห็นหรือคำวินิจฉัยส่วนตน และขอบเขตในการทำคำวินิจฉัย)

ประธานกรรมการกล่าวว่า จากการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐ เห็นว่า ควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการ โดยเริ่มจากการอธิบายว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกี่ยวกับเรื่องใด มีความสำคัญอย่างไร และจุดสำคัญอยู่ที่ใด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จะเป็นการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยนายจรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ และนายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. โดยมีนายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการ ประชาสัมพันธ์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย จากนั้นจะให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่ได้ลงทะเบียนไว้ได้สอบถามในประเด็นที่สนใจ ซึ่งคาดการณ์ว่าประเด็นที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาจะให้ความสนใจมากที่สุด คือ ประเด็นที่ ๒ สิทธิของประชาชนในการฟ้องตรง ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ในร่างรัฐธรรมนูญ

นายภัทรระ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า สิทธิของประชาชนในการฟ้องตรงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จึงควรนำความในร่างมาตรา ๔๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ มาเป็นข้อมูลในการจัดทำแบบประเด็นการรับฟังความคิดเห็นด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนควรนำความในร่างมาตรา ๔๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ มาเพิ่มไว้ในแบบประเด็นการรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในการจัดทำแบบประเด็นการรับฟังความคิดเห็น ควรสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญต่อการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญควรเผยแพร่หลักการต่าง ๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยกำหนดไว้ให้ประชาชนได้รับทราบด้วย แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการเปิดหลักสูตรอบรมประชาชน ส่วนประเด็นรับฟังความคิดเห็นในประเด็นที่ ๓ การละเมิดอำนาจศาล ทหรือว่าควรนำมาสอบถามในการสัมมนาหรือไม่ เพราะคนส่วนใหญ่โดยเฉพาะนักวิชาการอาจเห็นว่าไม่ควรมีเรื่องการละเมิดอำนาจศาลก็ได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า อาจแก้ไขแบบสอบถาม โดยใช้คำว่า “ควรมีบทบัญญัติในการละเมิดอำนาจศาลอย่างไร และการกระทำใดบ้างที่ถือว่าเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ควรคงประเด็นที่ ๓ การละเมิดอำนาจศาลไว้ เพื่อจะได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทราบก่อนว่ามีเหตุผลและความจำเป็นใดที่ต้องบัญญัติเรื่องการละเมิดอำนาจศาล และอธิบายเพิ่มเติมด้วยว่า การละเมิดอำนาจศาลนั้นจะไม่มีโทษทางอาญา มีเฉพาะโทษทางแพ่ง และโทษทางปกครองเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า โทษของการละเมิดอำนาจศาลจะต้องเหมือนศาลยุติธรรม เพราะการละเมิดอำนาจศาลในบางกรณีไม่ควรจะลงโทษโดยการปรับเท่านั้นแต่ควรมีโทษทางอาญาด้วย เช่น การกล่าวหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การใช้กิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสมจนกระทบต่อการอ่านคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และการปลุกกระดมให้ทำร้ายตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ทั้งนี้ การคัดค้านหรือวิพากษ์วิจารณ์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการ หากการคัดค้าน หรือการวิพากษ์วิจารณ์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่อยู่บนพื้นฐานทางวิชาการต้องมีความผิด อย่างไรก็ตาม ในประเด็นการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่อาจไม่เห็นด้วยกับการให้มีเรื่องการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ตัดประเด็นที่ ๓ การละเมิดอำนาจศาล ออกจากแบบประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในประเด็นที่ ๔ บทเฉพาะกาล เรื่องการดำรงตำแหน่งต่อไปของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรสอบถามหรือไม่ เนื่องจากได้มีการแก้ไขเรื่องการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้แล้วว่า หากกรรมการการเลือกตั้งมีคุณสมบัติครบตามที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดก็ให้สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ แต่หากกรรมการการเลือกตั้งคุณสมบัติไม่ครบก็ต้องพ้นจากตำแหน่งไป ซึ่งจะใช้หลักการเดียวกันนี้กับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุกองค์กรด้วย ดังนั้น หากสอบถามแล้วมีความเห็นว่าให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันพ้นจากตำแหน่งทั้งหมดแล้วดำเนินการสรรหาใหม่ จะดำเนินการอย่างไร หรือให้ตุลาการ

ศาลรัฐธรรมนูญที่ดำรงตำแหน่งอยู่ปัจจุบันดำรงตำแหน่งต่อไปแม้ว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางคนมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามที่ร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ กรณีดังกล่าวจะดำเนินการอย่างไร ดังนั้น จึงควรตัดประเด็นดังกล่าวออก

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สอบถามว่า ในร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสามารถดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว คำว่า “วาระ” นั้นมีความหมายอย่างไร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันสามารถมาสมัครเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้อีกหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องปัญหาคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๓ ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการวินิจฉัยว่าผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือไม่ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ตัดประเด็นดังกล่าวออกจากแบบประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

ประธานกรรมการสอบถามว่า ศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวนใช่หรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน แต่ไม่ได้เป็นระบบเดียวกับการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาปรับใช้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคำร้อง เช่น การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นต้น จึงไม่ควรนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้ในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญควรใช้ระบบไต่สวนแบบเต็มรูปแบบ แสวงหาข้อเท็จจริงจากการซักถามและสืบพยาน โดยการสืบพยานไม่ควรดำเนินการเช่นเดียวกับศาลยุติธรรม แต่ควรให้พยานบอกเล่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริง หากมีเรื่องใดที่ศาลรัฐธรรมนูญสนใจเป็นพิเศษก็ให้ซักถาม และไม่ควรใช้ทนาย เพราะทนายจะให้ข้อมูลเฉพาะสิ่งที่ทนายต้องการให้ศาลรู้เท่านั้น ซึ่งอาจไม่ใช่ข้อมูลที่แท้จริง ส่วนกรณีใดที่ยังไม่มีข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดแล้วใช้ข้อกำหนดนั้นต่อไปได้

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๗๗ เป็นต้นไป ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๖ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพ

และคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าค่าใช้จ่ายเงินรายการใดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ

คณะกรรมการจะกำหนดให้พรรคการเมืองใช้เงินที่ได้รับจัดสรรตามวรรคหนึ่งแต่ละด้านตามสัดส่วนที่กำหนดก็ได้

พรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการกำหนดมิได้

ในการจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ให้แจ้งให้สำนักงานทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานที่จะมอบหมายให้บุคคลใดไปสังเกตการณ์การทำกิจกรรมทางการเมืองนั้นได้ตามควรแก่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคห้าออกทั้งวรรค เนื่องจากการมอบหมายให้บุคคลไปสังเกตการณ์การทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองอาจทำให้เกิดความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองได้ ทั้งนี้ เมื่อตัดความในวรรคห้าออกทั้งวรรคแล้วต้องแก้ไขเรื่องโทษในร่างมาตรา ๑๒๓ ด้วย และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๖ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมืองและสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า เรื่องการมอบหมายให้บุคคลไปสังเกตการณ์การทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ในความเป็นจริงทำได้ยากเพราะมีพรรคการเมืองจำนวนมาก และการจัดกิจกรรมนั้นแม้เป็นกิจกรรมขนาดเล็กก็ถือว่าเป็นกิจกรรม

นายภัทรระ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งควรกำหนดให้พรรคการเมืองเปิดเผยข้อมูลกิจกรรมของพรรคการเมืองต่อสาธารณะด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกิจกรรมของพรรคการเมืองมากกว่าที่จะให้เปิดเผยข้อมูลกิจกรรมของพรรคการเมืองต่อสาธารณะ

นางสาววิลาวรรณ ราษฎร์ ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า มีผู้เสนอความเห็นต่อร่างมาตรานี้ ดังนี้

โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๖ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๗ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๗ ในปีถัด ๆ ไป จนกว่าจะชำระคืนครบถ้วน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๗ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนตาม**มาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๗** ในปีถัด ๆ ไป จนกว่าจะชำระคืนครบถ้วน”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดว่า หากเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จ จะเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองเท่านั้น โดยไม่มีโทษอื่นอีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จควรกำหนดโทษแต่ร่างมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง เป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ไม่ควรต้องรับโทษ ดังนั้น จึงควรแก้ไขบทกำหนดโทษในร่างมาตรา ๑๒๔

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๘ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๗๗ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแจ้งให้พรรคการเมืองแก้ไขการใช้จ่ายในเรื่องนั้นของปีถัดไป และในการนี้อาจลดการจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๗๖ ในปีถัดไปด้วยก็ได้

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๗๗ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุน**ตามมาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๗** ในปีถัด ๆ ไป จนกว่าจะชำระคืนครบถ้วน”

มาตรา ๗๙

“มาตรา ๗๙ ให้คณะกรรมการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๓ หรือเพื่อแถลงผลงานของพรรคการเมือง อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศตามที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสองนั้นหากสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐไม่จัดสรรเวลาออกอากาศตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดจะมีโทษหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้มีการกำหนดโทษไว้ เนื่องจากสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์เป็นของรัฐ จึงไม่มีการฝ่าฝืนในเรื่องดังกล่าว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๙ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

“หมวด ๗

การใช้จ่ายของพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิก และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง

พรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ว่าในรูปแบบใด ให้สมาชิกและประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปณชารีย์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ชี้แจงว่า ในร่างมาตรานี้มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) ในการสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ มีการแสดงความคิดเห็นว่า พรรคการเมืองควรมีการวางแผนการใช้เงิน และแจ้งให้สมาชิกทราบเป็นระยะ เช่น ทุกหกเดือน หรือทุกหนึ่งปี เป็นต้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใส รวมทั้งให้แสดงบัญชีทรัพย์สินให้ประชาชนทั่วไปทราบด้วย ทั้งเรื่องที่มาของเงินและการนำเงินไปใช้จ่าย

๒) นายเบญจรงค์ บุญผ่อง มีความเห็นว่า พรรคการเมืองต้องเสนอรายงานการใช้จ่ายของพรรคการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองโดยสมาชิกพรรคทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้

๓) นายสุเทพ เข้มแข็งปรีชาชนนท์ หัวหน้าพรรคพลังชาติไทย มีความเห็นว่า เมื่อมีการเลือกตั้งให้ทุกพรรคการเมืองสามารถเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายตามความจริง เช่น ค่าทำแผนพับโฆษณาหาเสียง ตามจำนวนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดเท่ากันทุกพรรค รวมทั้งจ่ายเป็นค่าพิมพ์เอกสาร ค่าส่งเอกสารผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศได้ทั้งหมด ถ้าพรรคการเมืองใดดำเนินการเบิกจ่ายเกินกว่าความเป็นจริงและมีการทุจริตในการดำเนินการโดยนำมาเบิกค่าใช้จ่ายจากรัฐจนทำให้เกิดความเสียหาย

ถ้ากรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนร่วมด้วยทั้งหมดก็ให้มีการยุบพรรคการเมือง แต่ถ้ามีส่วนร่วมเพียงบางคนก็ให้ดำเนินการเป็นรายบุคคล โดยให้ลงโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และต้องชดใช้ค่าเสียหาย ดอกเบี้ยและค่าปรับคืนแก่รัฐด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความคิดเห็นในเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง คณะกรรมการได้นำมาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘๐ วรรคสอง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง นี้แล้ว ส่วนความคิดเห็นของนายสุเทพ เข้มแข็งปรีชา นนท์ หัวหน้าพรรคพลังชาติไทยให้นำมาพิจารณาเมื่อคณะกรรมการพิจารณาถึงร่างมาตรา ๘๔

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๑

“มาตรา ๘๑ ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบทั่วไปด้วย

ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เว้นแต่เงินที่ได้มีการแจ้งไว้ตามวรรคหนึ่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๑ เรื่องการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว เป็นหลักการใหม่ที่บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรก ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ทั้งนี้ ผู้กระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๘๑ จะต้องรับโทษ

นายพัชโรดม ลิมปิษเฐียร อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๒๘ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นพรรคการเมือง ต้องระวางโทษปรับห้าเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมือง”

ประธานกรรมการกล่าวว่า โทษสำหรับบุคคลที่จ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยบุคคลนั้นไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่างมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่งได้กำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนอัตราโทษสำหรับสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย ร่างมาตรา ๑๒๙ ได้กำหนดอัตราโทษเช่นเดียวกับโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ไม่ได้กำหนดโทษเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เหตุใดจึงไม่เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสำหรับสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้กระทำความผิดฐานรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวหาว่า สืบเนื่องจากที่ตนและนายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ได้มอบหมายให้เป็นผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อชี้แจงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการศึกษาคณะกรรมาธิการศึกษาเสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการได้สอบถามความมุ่งหมายของร่างมาตรา ๘๑ เนื่องจากในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดห้ามมิให้พรรคการเมืองจ่ายเงินรายเดือนให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เหตุใดคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงนำข้อห้ามที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘๑ ซึ่งมีลักษณะเป็นการรับรองให้พรรคการเมืองสามารถจ่ายเงินรายเดือนให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ โดยในประเด็นนี้ตนได้อธิบายไปว่าความมุ่งหมายของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต่อร่างมาตรา ๘๑ ต้องการให้พรรคการเมืองเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หนังสือที่คณะกรรมการการศึกษาคณะกรรมาธิการศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ไม่ได้ระบุความเห็นเพิ่มเติมต่อร่างมาตรา ๘๑ แต่ในการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาคณะกรรมาธิการศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ประชุมได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ว่าหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๑ เป็นการรับรองสิ่งที่ผิดกฎหมายให้กลายเป็นถูกกฎหมาย ซึ่งในประเด็นนี้ตนได้ชี้แจงไปว่าเรื่องการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอดีต ไม่มีมาตรการควบคุม ตรวจสอบ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงยกร่างมาตรา ๘๑ โดยความมุ่งหมายเพื่อเป็นการควบคุมและตรวจสอบการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งเป็นการตรวจสอบบุคคลที่จ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย หากมีผู้ฝ่าฝืนจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประธานกรรมการกล่าวหาว่า วิธีการควบคุม ตรวจสอบกรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วไป ซึ่งวิธีดำเนินการตรวจสอบ นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงินที่มีการจ่าย

ให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อตรวจสอบรายงานประจำปีของพรรคการเมือง ว่าเงินที่พรรคการเมืองจ่ายเป็นรายเดือนให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีที่มาอย่างไร ดังนั้น บทบัญญัติในร่างมาตรา ๘๑ เป็นบทบัญญัติที่สร้างเครื่องมือให้นายทะเบียนพรรคการเมืองในการตรวจสอบ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการประชุมคณะกรรมการสัมมนาพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ประชุมได้สอบถามประเด็นการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ตอบแทนอื่นในมาตรา ๑๐๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่กำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา อยู่ในความมุ่งหมายของร่างมาตรา ๘๑ นี้ด้วยหรือไม่ และผู้รับเงินจะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๘๑ ด้วยหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้ตนได้ชี้แจงว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่กำหนดในมาตรา ๑๐๓ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นกฎหมายเฉพาะ จึงไม่อยู่ในบังคับร่างมาตรา ๘๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ได้บัญญัติหลักการในเรื่องห้ามมิให้พรรคการเมืองอยู่ภายใต้การครอบงำของนายทุนพรรคการเมือง เหตุใดหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๑ จึงมีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่ให้นายทุนพรรคการเมืองเข้ามามีบทบาทในพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๘๑ ซึ่งใช้บังคับแก่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดที่ให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวนั้น ความมุ่งหมายเพื่อจะได้ทราบว่าผู้ใดเป็นนายทุนของพรรคการเมือง และเป็นเครื่องมือให้นายทะเบียนพรรคการเมืองในการตรวจสอบว่าเงินที่พรรคการเมือง หรือผู้บริหารพรรคการเมืองจ่ายให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนำเงินจากที่ใด รวมทั้งได้แจ้งรายจ่ายนี้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ อย่างไรก็ตาม รูปแบบการบัญญัติร่างมาตรา ๘๑ เป็นการบัญญัติมาตรการลงโทษในอีกวิธีหนึ่ง มิใช่เป็นการรับรองการกระทำแต่เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำไปสู่การตรวจสอบในความผิดฐานอื่น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดอัตราขั้นสูงของเงินรายเดือนที่สามารถจ่ายให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าจะต้องไม่เกินเดือนละของเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความมุ่งหมายของร่างมาตรา ๘๑ เพื่อตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดจ่ายเป็นรายเดือนให้แก่สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่ามีที่มาอย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๘๑ กรณีพรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวโดยแจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น แม้จะไม่ใช่ความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่จะถือว่ามีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์เพื่อครอบงำการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า วิธีการให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการอื่นซึ่งไม่ใช่การจ่ายเป็นเงินประจำเดือน เช่น การจ้างเป็นที่ปรึกษาของบริษัท เป็นต้น กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามร่างมาตรา ๘๑ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงินเป็นรายเดือนแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะครอบงำการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้นั้น ถือเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือกรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงินเป็นรายเดือนแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ย่อมถือว่าเป็นความผิดต้องรับโทษตามกฎหมายเช่นเดียวกัน ส่วนกรณีการให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการอื่นซึ่งไม่ใช่การจ่ายเงินประจำเดือน เช่น การจ้างเป็นที่ปรึกษาบริษัท เป็นต้น ไม่ถือเป็นการต้องห้ามตามร่างมาตรา ๘๑ เนื่องจากในร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นลูกจ้างของบุคคลอื่น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๒

“มาตรา ๘๒ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๑”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปิ่นทาร์ย์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ชี้แจงว่า บทบัญญัติร่างมาตรา ๘๒ มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้

๑) เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ณ จังหวัดเชียงราย มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้ (๑) ควรกำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิตรวจสอบพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการตามนโยบายของพรรคการเมืองที่ร่วมกำหนดไว้หรือไม่ และ (๒) ควรกำหนดให้ภาคประชาสังคมและภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองด้วย

๒) เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ณ รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้ (๑) ควรกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถนำเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และ (๒) การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองควรนำเงินจากกองทุนอื่น ๆ มาสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๕ (๑๓) บัญญัติว่า “วิธีการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก” ซึ่งการกำหนดข้อบังคับในเรื่องนี้จะต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เงินที่พรรคการเมืองได้รับจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามร่างมาตรา ๗๖ พรรคการเมืองจะนำไปจ่ายเป็นเงินประจำเดือนให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๗๗ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว เป็นดังนี้ “เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๖ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมือง และสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบทุก๓เดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่จะนำไปใช้จ่ายตามมาตรา ๘๑ ไม่ได้” และเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๘๒ เป็นดังนี้ “ให้เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ มาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๑”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๗๗ เป็นดังนี้ “เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๗๖ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมือง และสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม การส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมือง และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้ว ให้จัดทำรายงานให้คณะกรรมการทราบทุก๓เดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่จะนำไปใช้จ่ายตามมาตรา ๘๑ ไม่ได้”

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๘๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๒ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่จะต้องตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ มาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๑”

หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

“หมวด ๘

การสิ้นสุดของพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๓

“มาตรา ๘๓ พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๔

(๒) ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๕

(๓) มีการคว่ำรวมพรรคการเมืองตามหมวด ๙ การคว่ำรวมพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปิ่นทาร์ย์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ชี้แจงว่า บทบัญญัติร่างมาตรา ๘๓ มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้

๑) เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ณ จังหวัดเชียงราย มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้ (๑) ควรกำหนดให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองทั้งหมดเพื่อลดอำนาจของพรรคการเมืองเก่าและเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชน และ (๒) ควรกำหนดระยะเวลาเพื่อให้กลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองสามารถดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ได้ภายหลังการสิ้นสุดพรรคการเมือง เช่น เก้าสิบวัน หรือหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เป็นต้น

๒) เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ณ จังหวัดชลบุรี มีผู้เสนอความเห็นว่า ควรกำหนดให้พรรคการเมืองในปัจจุบันสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองทั้งหมด เพื่อให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๔

“มาตรา ๘๔ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสุดสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อ

(๑) ไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ วรรคสี่ หรือไม่สามารดำเนินการตามมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงตามที่กำหนดในมาตรา ๓๒ (๑)

(๓) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๓๒ (๒) มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

(๖) มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(๗) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับ

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีเช่นนี้ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีหัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรานี้ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปิ่นทาร์ย์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชี้แจงว่า บทบัญญัติร่างมาตรา ๘๗ มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้

๑) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอความเห็นว่าการสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๔ (๒) และ (๓) เหตุที่ทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพ เนื่องจากมีสาขาพรรคการเมืองไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินหนึ่งปีตามร่างมาตรา ๘๔ (๓) ประกอบร่างมาตรา ๓๒ (๒) ดังนั้นหากพรรคการเมืองใดประสบปัญหาดังกล่าวควรกำหนดระยะเวลาผ่อนปรน เพื่อให้พรรคการเมืองนั้นสามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแทนให้ครบตามจำนวนภาคละหนึ่งสาขา แต่ในทางกลับกันเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง เนื่องจากภายหลังจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว พรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงห้าพันคนภายในหนึ่งปี หรือไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๔ (๒) ประกอบร่างมาตรา ๓๒ (๑) จากการที่พรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองในทันที ซึ่งการบัญญัติหลักการดังกล่าวควรเปิดโอกาสผ่อนปรนหลักเกณฑ์เพื่อให้โอกาสพรรคการเมืองในการเชิญชวนบุคคลสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่มเติมให้ครบจำนวนขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม การบัญญัติหลักการในลักษณะดังกล่าวอาจเป็นช่องว่างของกฎหมายให้พรรคการเมืองหรือบุคคลแสวงหาประโยชน์หรือการจ้างให้สมาชิกพรรคการเมืองลาออกจากการเป็นสมาชิกเพื่อให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพทันที

๒) นายกล้าณรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอว่า เหตุสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามความใน (๕) ของร่างมาตรานี้ไม่มีความชัดเจนว่าพรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนเท่าใด

๓) เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ณ จังหวัดชลบุรี มีผู้เสนอความเห็นว่าการยุบพรรคการเมืองที่ไม่ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด

๔) เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ณ จังหวัดอุบลราชธานี มีผู้เสนอความเห็น ว่า ควรกำหนดให้ทุกพรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทุกครั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองต้องส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างน้อยหนึ่งคน จึงจะทำให้ไม่เป็นเหตุให้สิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามความใน (๕) ของร่างมาตรา ๓๒ และสอบถามว่า ควรผ่อนปรนระยะเวลาในการหาสมาชิกพรรคการเมืองให้กับพรรคการเมืองหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาในประเด็นนี้และมีความเห็นว่าไม่ควรผ่อนปรนให้ เพราะเมื่อพรรคการเมืองทราบว่าสมาชิกพรรคการเมืองของตนลดลงก็ต้องรีบดำเนินการหาสมาชิกให้ครบโดยเร็ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในประเด็นนี้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นว่า หากไม่ผ่อนปรนระยะเวลาให้กับพรรคการเมืองในการหาสมาชิก อาจเกิดการกั๊กกันแก่งกันโดยการว่าจ้างให้สมาชิกพรรคการเมืองหนึ่งลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อให้จำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนไม่ถึงห้าพันคนตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๓๒ พรรคหนึ่ง ทั้งนี้ อาจผ่อนปรนระยะเวลาในการหาสมาชิกเพิ่มเติมอย่างน้อยสามสัปดาห์แต่ไม่เกินหกสัปดาห์

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรผ่อนปรนระยะเวลาให้อย่างน้อยเก้าสัปดาห์ เพื่อให้พรรคการเมืองมีเวลาในการหาสมาชิกพรรคการเมืองและดำเนินการจัดแจ้งต่อนายทะเบียน จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงตามที่กำหนดในมาตรา ๓๒ (๑) ติดต่อกันเกินเก้าสัปดาห์”

ทั้งนี้ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญบันทึกไว้ด้วยว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) ให้สอดคล้องกับความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๔ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อ

(๑) ไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ พรรคสี่หรือไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงตามที่กำหนดในมาตรา ๓๒ (๑) ติดต่อกันเกินเก้าสัปดาห์

(๓) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๓๒ (๒) มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงภาคละหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๕) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

(๖) มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(๗) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับ

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามิกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตาม

วรรคหนึ่ง ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ากรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีเช่นนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีหัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรานี้ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง”

มาตรา ๘๕

“มาตรา ๘๕ เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๗

(๔) มีเหตุอันจะต้องยุบพรรคตามที่มิได้กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปิ่นทาร์ย์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้

๑. การรับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดชลบุรี มีผู้เสนอว่าควรกำหนดให้การหลอกลวงประชาชน และการอภิปรายเท็จในสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นความผิด และพรรคการเมืองต้นสังกัดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะต้องร่วมรับผิดชอบด้วย และควรยุบพรรคการเมืองนั้น

๒. การรับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้เสนอว่าเมื่อศาลมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้กำหนดห้ามกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นจัดตั้งพรรคการเมืองตลอดชีวิตแต่ทั้งนี้ ควรตัดสิทธิเฉพาะผู้กระทำความผิดและกรรมการบริหารพรรคการเมืองเท่านั้น ไม่ควรยุบพรรคการเมืองนั้นด้วย เพราะการจัดตั้งพรรคการเมืองทำได้ยาก

๓. การรับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดเชียงราย มีผู้เสนอว่าควรยุบพรรคการเมืองที่นำรายชื่อของประชาชนเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นโดยปราศจากความยินยอมของประชาชน

๔. นายสรอรรถ กลิ่นประทุม เสนอว่า กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองใดกระทำความผิดควรลงโทษเฉพาะผู้กระทำความผิดเท่านั้น ไม่ควรลงโทษผู้อื่นที่ไม่ได้กระทำความผิดด้วย รวมทั้งไม่ควรยุบพรรคการเมืองนั้น

๕. พรรคพลังชาติไทยเสนอว่า พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งแรกแล้วไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับเลือกตั้ง ควรกำหนดให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในการส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่สอง หากได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงเจ็ดคนก็ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในการส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่สาม หากได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงสิบคนก็ให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเช่นกัน

๖. นายเบญจรงค์ ผุดผ่อง เสนอว่า การยุบพรรคการเมืองจะกระทำมิได้ เว้นแต่พรรคการเมืองนั้น ล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทำลายความมั่นคงของชาติ สร้างความเสียหายในเชิงนโยบาย ปลุกระดมให้เกิดความขัดแย้งในหมู่ประชาชน หรือไม่ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดต่อกันเกินสองครั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดความใน (๑) และ (๒) จึงต้องมีคำว่า “ตามรัฐธรรมนูญ” หลังความว่า “การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความใน (๑) และ (๒) ของร่างมาตรานี้กำหนดไว้ในลักษณะเดียวกับความในมาตรา ๙๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๑) และ (๒) ไม่จำเป็นต้องมีคำว่า “ตามรัฐธรรมนูญ” จึงเสนอแก้ไขความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**ตามรัฐธรรมนูญ**หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ” และเสนอแก้ไขความใน (๒) เป็นดังนี้ “(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**ตามรัฐธรรมนูญ**”

นายประพันธ์ นายโกวิท กรรมการ กล่าวว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติสอบถามว่าพรรคการเมืองตามความในร่างมาตรานี้หมายถึงผู้ใด และกรณีเหตุร้ายฎีกพรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิดตามความในร่างมาตรานี้จะเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองหรือไม่ ทั้งนี้ ตนได้ชี้แจงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่าการกระทำของพรรคการเมืองตามร่างมาตรานี้น่าจะต้องเป็นการกระทำของผู้แทนนิติบุคคลของพรรคการเมือง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๒๑ วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจึงต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งคณะ หากกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งคนใดคนหนึ่งเป็นผู้กระทำความผิดก็ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นเรื่องของการกำหนดโทษของพรรคการเมือง จึงกำหนดห้ามพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นนิติบุคคลกระทำความผิด ส่วนการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองนั้นต้องกระทำโดยผ่านผู้แทนนิติบุคคลของพรรคการเมืองเท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๕ เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**ตามรัฐธรรมนูญ**หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข **ตามรัฐธรรมนูญ**

(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๗

(๔) มีเหตุอันจะต้องยุบพรรคตามที่มีกฎหมายกำหนด

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๖

“มาตรา ๘๖ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๘๕ ให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามมาตรา ๘๕ ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้พรรคการเมืองระงับการกระทำใดไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปัทมาธิ์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ นายสรอรรถ กลิ่นประทุม เสนอว่า ในการพิจารณาวินิจฉัยยุบพรรคการเมือง ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ควรกำหนดให้นายทะเบียนเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยเพียงคนเดียว

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองอยู่แล้ว และเพื่อความในวรรคสองสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการยื่นคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ตามมาตรา ๘๕ คณะกรรมการจะยื่นคำร้องเอง หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอถามว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดหลักในการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ใช้เพียงพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๘๕ เพื่อให้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักในการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ใช้เพียงพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๘๕ มีการกำหนดไว้แล้วในร่างมาตรา ๘๕

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๖ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๘๕ ให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองนั้นมีความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๕ ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานที่ขอไว้ต่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวตามมาตรา ๘๕ คณะกรรมการจะยื่นคำร้องเอง หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควร ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้พรรคการเมืองระงับการกระทำใดไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ก็ได้”

มาตรา ๘๗

“มาตรา ๘๗ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น

ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงิน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบ และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือนโดยแจ้งให้คณะกรรมการทราบ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการชำระบัญชีจะแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือยุบมิได้

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือจำหน่ายทรัพย์สินของพรรคการเมืองเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองนั้นไม่มีเงินหรือทรัพย์สินเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี ให้คณะกรรมการสั่งจ่ายเงินจากกองทุนตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้ทราบ

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัทจำกัดมาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีของพรรคการเมืองด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปิ่นทาร์ย์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรานี้ประชาชนที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นที่จังหวัดเชียงรายเสนอว่า เมื่อพรรคการเมืองใดถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองแล้ว ควรกำหนดให้เงินของพรรคการเมืองนั้นตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเงินของพรรคการเมืองส่วนใหญ่เป็นเงินบริจาคของประชาชน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้กำหนดให้โอนทรัพย์สินของพรรคการเมืองที่เหลืออยู่หลังจากการชำระบัญชีให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๘ โดยไม่มีการแก้ไข

การพิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง ตั้งแต่ร่างมาตรา ๘๘ ถึงร่างมาตรา ๙๓ ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๘ ถึงร่างมาตรา ๙๓ มีประเด็นเกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้น เพื่อความสะดวกในการพิจารณา ที่ประชุมเห็นควรให้รวมการพิจารณา

หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง

“หมวด ๙

การควบรวมพรรคการเมือง”

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้”

มาตรา ๙๐

“มาตรา ๙๐ การควบรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้”

มาตรา ๙๑

“มาตรา ๙๑ ในกรณีที่มีการควรวรรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคน ประชุมร่วมกัน เพื่อกระทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

(๑) กำหนดคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง

(๒) กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกัน เพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง”

มาตรา ๙๒

“มาตรา ๙๒ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง เพื่อให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดสภาพ โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการเลิกและการควรวรรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๙๓

“มาตรา ๙๓ ในกรณีที่มีการควรวรรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง เพื่อให้คณะกรรมการสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้น สิ้นสภาพไปนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง และให้นำมาตรา ๙๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๙ การควรวรรวมพรรคการเมือง ตั้งแต่ร่างมาตรา ๘๙ ถึงร่างมาตรา ๙๓

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้ตัดความในวรรคสอง (๑) ของร่างมาตรา ๙๑ ออก เนื่องจากมีการกำหนดให้คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง และนโยบายของพรรคการเมืองเป็นรายการที่ต้องกำหนดไว้ในข้อบังคับตามร่างมาตรา ๑๕ (๓) แล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙๑ วรรคสอง เป็นดังนี้

“เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคน ประชุมร่วมกัน เพื่อ กระทำที่ควรที่ควรที่ ดำเนินการร่างข้อบังคับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

(๑) **กำหนดค่าประท้วงของเทศบาลที่เทศบาลเมืองหรือเทศบาลเมืองใหม่และเทศบาลเมืองหรือเทศบาลเมืองใหม่**

(๒) **กำหนดข้อบังคับประท้วงเทศบาลเมือง**

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า พรรคการเมืองใหม่หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลักในการควบรวมย่อมมีวัตถุประสงค์ อุดมการณ์และนโยบายที่แตกต่างจากพรรคการเมืองซึ่งเข้ามาควบรวมกัน จึงควรกำหนดกระบวนการหรือขั้นตอนในการแจ้งและการเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของพรรคการเมืองใหม่หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลักของสมาชิกพรรคการเมืองที่มีการควบรวมกันไว้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ควบรวมกันจัดทำข้อบังคับการประชุมแล้วเสร็จก็จะต้องมีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองเพื่อให้สมาชิกของพรรคการเมืองทุกพรรคที่จะควบรวมกันให้ความเห็นชอบอยู่แล้ว หากสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดไม่ประสงค์ที่จะเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ หรือพรรคการเมืองที่เป็นหลักในการควบรวมก็มีสิทธิที่จะลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า อาจกำหนดให้ใช้มติพิเศษของที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองเพื่อควบรวมพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ใช้มติพิเศษของที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองเพื่อควบรวมพรรคการเมือง อาจทำให้พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนมากประสบปัญหาในการดำเนินการได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า สมาชิกพรรคการเมืองที่ไม่เห็นด้วยกับการควบรวมพรรคการเมืองย่อมมีสิทธิลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้อยู่แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า การลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นสิทธิของสมาชิกพรรคการเมืองอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๕๒ อีก ส่วนกรณีตามร่างมาตรา ๕๓ ไม่เกี่ยวข้องกับความในวรรคสองของร่างมาตรา ๘๔ จึงสอบถามฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่า ความในร่างมาตรา ๕๓ เกี่ยวข้องกับร่างมาตรา ๘๔ วรรคสองอย่างไร และเหตุใดจึงต้องกำหนดให้นายทะเบียนต้องดำเนินการตามร่างมาตรา ๘๔ วรรคสอง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า มาตรา ๕๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า

“มาตรา ๕๒ พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง เว้นแต่เป็นกรณีที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง

(๒) มีการควบรวมพรรคการเมืองตามหมวด ๕ การควบรวมพรรคการเมือง

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเลิกพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งเลิกพรรคการเมืองใดตามวรรคสองแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งเลิกพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา”

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่เป็นการควรวรรวมโดยการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ ความในร่างมาตรา ๙๒ กำหนดให้พรรคการเมืองเดิมที่ควรวรรวมเข้าด้วยกันเป็นอันสิ้นสุดสภาพ และต้องไปดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ และร่างมาตรา ๙๑ ก็ไม่ได้กำหนดให้มีการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ประการใด จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๙๒ เป็นดังนี้ “เมื่อนายทะเบียนรับ**สดัร้งทรวร**จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๑๑๗ แล้ว **ให้ทขทขเข็ขท** **ดัวเน็ทวรตวขทวตวตว ๕๕ วรตสอง** เพื่อให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดสภาพ โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง”

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขความในวรรคสามของร่างมาตรา ๙๑ เป็นดังนี้ “เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกันเพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ และดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ควรใช้คำว่า “สิ้นสุดลง” แทนคำว่า “สิ้นสุดสภาพ” ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๙๒ เพราะความในร่างมาตรา ๘๓ ใช้คำว่า “สิ้นสุดลง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๙๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๒ เมื่อนายทะเบียนรับ**สดัร้งทรวร**จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๑๑๗ แล้ว **ให้ทขทขเข็ขท** **ดัวเน็ทวรตวขทวตวตว ๕๕ วรตสอง** เพื่อให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอัน**สัทวฟ** **สุดลง** โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการ**สัท** **สัสิ้นสุด** และการควรวรรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จะกำหนดให้พรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองควรวรรวมเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก นอกจากการควรวรรวมเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองควรวรรวมเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลักกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙๓ ส่วนกรณีพรรคการเมืองควรวรรวมกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๙๑ และร่างมาตรา ๙๒ โดยกรณีที่พรรคการเมืองควรวรรวมเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก จะไม่ต้องมีการดำเนินการเพื่อจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอีก แต่จะต้องแจ้งให้นายทะเบียนแก้ไขรายการในทะเบียนพรรคการเมือง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

จะกำหนดให้มีการแจ้งเพื่อบันทึกไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองที่เข้ามาควบรวมกันนั้น สันสภาพลง และมีการแก้ไขรายการในทะเบียนของพรรคการเมืองที่เป็นหลักในการควบรวม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๓ วรรคสอง เป็นดังนี้ “เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้น สันสภาพไปนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง และให้นำมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” และตั้งข้อสังเกตว่า ความว่า “นับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง” ในวรรคสองของร่างมาตรา ๘๓ อาจไม่ถูกต้องเนื่องจากเมื่อนายทะเบียนจดทะเบียนรวมพรรคการเมืองแล้ว พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับพรรคการเมืองที่เป็นหลักต้องสันสภาพไปนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนรวมพรรคการเมือง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การควบรวมพรรคการเมืองเข้ากับพรรคการเมืองที่เป็นหลักเป็นช่องทางที่จะทำให้เกิดปัญหาการซื้อขายพรรคการเมืองเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นในอดีต จึงไม่ควรกำหนดให้มีการควบรวมเพื่อเข้ากับพรรคการเมืองที่เป็นหลัก การควบรวมพรรคการเมืองนั้นควรเป็นการควบรวมเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่เท่านั้น เพื่อให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ อุดมการณ์ และนโยบายของพรรคการเมืองใหม่เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเข้าไปใช้อำนาจรัฐเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายของพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๘๘ กำหนดห้ามควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรไว้แล้ว แต่พรรคการเมืองที่ต้องการควบรวมกับพรรคการเมืองหนึ่งอาจใช้วิธีการยุบพรรคการเมืองของตน เพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองของตนเข้าไปเป็นสมาชิกของอีกพรรคการเมืองหนึ่งได้ ทั้งนี้ หากเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ได้ไม่ถึงเก้าสิบวันก็จะมีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การไม่ให้มีการควบรวมพรรคการเมืองโดยการควบรวมเข้ากับพรรคการเมืองที่เป็นหลักอาจทำให้มีการควบรวมพรรคการเมืองได้ยากขึ้น จึงเสนอตัดความในร่างมาตรา ๘๓ ออกทั้งมาตรา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เมื่อมีการควบรวมพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่แล้ว ควรกำหนดให้ทรัพย์สินของพรรคการเมืองเดิมตกเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมีความเหมาะสมกว่าการกำหนดให้ตกเป็นของพรรคการเมืองที่ควบรวมกันจัดตั้งขึ้นใหม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองส่วนใหญ่มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๐ และร่างมาตรา ๘๑ ให้สอดคล้องกับการที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้ควบรวมพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ได้เพียงอย่างเดียว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๘๐ เป็นดังนี้ “การควบรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรือชดเชยเป็นพรรคสมาชิกเป็นพรรคเดิยวกับพรรคที่รวมเข้าเป็นพรรคที่ไม่ได้”

แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๙๑ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่การควบรวมพรรคการเมืองซึ่งพรรคการเมืองหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งพรรคตั้งขึ้นใหม่ตามมาตรา ๙๐ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ควบรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่เพียงอย่างเดียวมีความเหมาะสม เพราะจะทำให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ต้องไปเริ่มต้นดำเนินการหาสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ตามร่างมาตรา ๓๒

ประธานกรรมการสอบถามว่า สมาชิกพรรคการเมืองของพรรคการเมืองเดิมที่ควบรวมกันนั้นจะเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่เมื่อใด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๖๑๗ แล้ว ให้ให้นายทะเบียนยื่นคำขอให้นิติบัญญัติสภาผู้แทนราษฎร ๕๕ พรรคสอง เพื่อให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดลง โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบชื่อหมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง โดยไม่มีการแก้ไข

๒. เห็นชอบร่างมาตรา ๘๙ โดยไม่มีการแก้ไข

๓. แก้ไขร่างมาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ การควบรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรือสองพรรคหรือมากกว่าตั้งขึ้นใหม่ตามมาตรา ๙๐ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง”

๔. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๑ ในกรณีที่การควบรวมพรรคการเมืองซึ่งพรรคการเมืองหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งพรรคตั้งขึ้นใหม่ตามมาตรา ๙๐ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคน ประชุมร่วมกัน เพื่อจัดทำร่างข้อบังคับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

(๑) กำหนดวัตถุประสงค์ของพรรคการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง

(๒) กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกัน เพื่อประชุมตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐ และดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของ

พรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง”

๕. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๒ เมื่อนายทะเบียนรับสดัแจ้งการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ แล้วให้นายทะเบียนยื่นคำร้องขอต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้พรรคการเมืองเดิมที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดลง โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่งให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการเลิกสิ้นสุดและการรวบรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา”

๖. ตัดร่างมาตรา ๙๓ ออกทั้งมาตรา

หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ

“หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ เป็นผู้พิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของโทษที่กำหนดไว้ในหมวดนี้โดยละเอียดอีกครั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๔

“มาตรา ๙๔ ผู้ใดแจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยรู้ว่าเป็นความเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นพรรคการเมือง ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง และให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๕

“มาตรา ๙๕ ผู้ใดไม่มาให้คำชี้แจงหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่นายทะเบียนตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๖

“มาตรา ๙๖ ผู้ไต่ยื่นเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๑๓ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๗ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา**มาตรา ๙๘ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา****มาตรา ๙๙**

“มาตรา ๙๙ หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดรู้ว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ และไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้เฉพาะการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ด้วย และเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๐๐ ซึ่งให้นำการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๘๘ วรรคสอง ที่บัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๑๑๐ อยู่เดิม มาบัญญัติเป็นบทกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๙๙ จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๙ เป็นดังนี้ “หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดรู้ว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ และไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างมาตรา ๙๙ ในประเด็นเกี่ยวกับการนับระยะเวลาห้าปีในกรณีศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยไม่ควรเริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันกระทำความผิด เนื่องจากในทางปฏิบัติกว่าที่ศาลจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษา อาจต้องใช้เวลานาน ซึ่งในวันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาอาจครบระยะเวลาห้าปีแล้ว ดังนั้น จึงควรบัญญัติให้เริ่มนับระยะเวลาห้าปีในการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา และไม่จำเป็นต้องเป็นคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุด เนื่องจากเมื่อพิจารณามาตรา ๙๖ (๒)

ของร่างรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่” ซึ่งการบัญญัติความในลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้มีเจตนารมณ์ว่าจะต้องเป็นกรณีที่ศาลต้องมีคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแต่อย่างใด แต่ให้มีผลนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งหรือคำพิพากษา นอกจากนี้ ควรบัญญัติให้มีความครอบคลุมถึงกรณีที่ศาลมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนับระยะเวลาในกรณีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จึงเสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๙๓/๑ ดังนี้

“มาตรา ๙๓/๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๙๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๙ หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดรู้ว่ามี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ และไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๙๓/๑ ดังนี้

“มาตรา ๙๓/๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น”

มาตรา ๑๐๐

“มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ วรรคหก มาตรา ๔๐ วรรคสี่ มาตรา ๘๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีแต่ไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทแต่ไม่เกินสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดโทษของการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๘๘ วรรคสอง อาจร้ายแรงเกินไป เนื่องจากเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการชำระบัญชีเท่านั้น ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๐๐ เป็นดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ วรรคหก มาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๘๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีแต่ไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทแต่ไม่เกินสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” โดยให้นำกรณีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนตามร่างมาตรา ๘๘ วรรคสอง ไปบัญญัติกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๙๙ แทน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ วรรคหก มาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๘๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีแต่ไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทแต่ไม่เกินสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๐๑ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๒

“มาตรา ๑๐๒ หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือเหรัญญิกผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ วรรคสองหรือวรรคสาม หรือมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๓ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เนื่องจากได้มีการตัดร่างมาตรา ๒๓ วรรคสาม ออกแล้ว เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการบัญญัติ จึงเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๐๒ หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือเหรัญญิกผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ วรรคสองหรือวรรคสาม หรือมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง ~~หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๓ วรรคสาม~~ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๒ หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือเหรัญญิกผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือวรรคสี่ มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ วรรคสองหรือวรรคสาม หรือมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง ~~หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๓ วรรคสาม~~ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา ๑๐๓

“มาตรา ๑๐๓ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตนหรือจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแอบอ้างชื่อผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ก็อยู่ในความหมายของการจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ดังนั้น เพื่อให้ไม่ให้เป็นการบัญญัติกฎหมายที่ใช้ถ้อยคำที่ฟุ่มเฟือย

เกินไป จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๓ เป็นดังนี้ “นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดขอขั้วหรือผู้ใดสมัครเข้าในสหวิชาชีพพรรคพรรคหรือจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ กล่าวว่า การกระทำให้โดยการแอบอ้างชื่อผู้อื่นว่าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของตนเป็นความผิดที่ร้ายแรง ดังนั้น จึงควรบัญญัติเพิ่มโทษโดยให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปีด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีจัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเท็จควรเพิ่มโทษโดยบัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปีด้วย ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้เป็นดังนี้ “นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดขอขั้วหรือผู้ใดสมัครเข้าในสหวิชาชีพพรรคพรรคหรือจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๓ นายทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดขอขั้วหรือผู้ใดสมัครเข้าในสหวิชาชีพพรรคพรรคหรือจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี”

มาตรา ๑๐๔ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๐๕

“มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีแต่ไม่เกินสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้นั้นยังไม่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปัทมาภรณ์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชี้แจงว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างมาตรา ๑๐๕ ว่า บทกำหนดโทษที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๕ เป็นโทษที่มุ่งประสงค์ที่จะลงโทษกับพรรคการเมืองที่ไปควบคุม ครอบงำ ก้าว่ำก่าย แทรกแซงพรรคการเมือง แต่ยังไม่มีการบัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีที่พรรคการเมืองไปควบคุม ครอบงำ ก้าว่ำก่าย แทรกแซง ของตัวสมาชิก เช่น การแทรกแซงการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติโทษจำคุกกับโทษปรับตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๕ นั้นมีความไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดว่าหากกำหนดโทษจำคุกไว้หนึ่งปีจะต้องกำหนดโทษปรับไว้สองหมื่นบาท ดังนั้น ความที่บัญญัติเกี่ยวกับโทษปรับที่กำหนดว่า “และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินสามล้านบาท” ยังไม่สอดคล้องกับหลักการของการกำหนดอัตราโทษปรับตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีแต่ไม่เกินสิบปี

และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกิน สองแสน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ ตัวผู้หนึ่งยังไม่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีแต่ไม่เกินสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกิน สองแสน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ ตัวผู้หนึ่งยังไม่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย”

มาตรา ๑๐๖

“มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๙/๑ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อให้ลงหรือขอลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีแต่ไม่เกินสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การกระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๒๙ ได้บัญญัติบทกำหนดโทษไว้อย่างไร

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บทกำหนดโทษที่บัญญัติไว้สำหรับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๒๙ โดยกำหนดโทษให้มีการยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๐๖ เป็นดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๒๘/๑ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี” เนื่องจากความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๙/๑ ได้มีการนำไปบัญญัติรวมกับร่างมาตรา ๒๙ แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๒๘/๑ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อให้ลงหรือขอลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีแต่ไม่เกินสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทแต่ไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

มาตรา ๑๐๗

“มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๗/๑

“มาตรา ๑๐๗/๑ ผู้ใดโดยสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมืองหรือดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐๗/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๘

“มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง เจริญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่ยินยอมให้แต่งตั้งตนให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งโดยรู้ว่าผู้นั้นไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๘ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง เจริญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่ยินยอมไม่รับการแต่งตั้งตนให้เพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๐๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดรู้ว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง เจริญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด แต่ยินยอมไม่รับการแต่งตั้งตนให้เพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรรคการเมืองใดแต่งตั้งบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งโดยรู้ว่าผู้นั้นไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับการดำรงตำแหน่งดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

มาตรา ๑๐๙

“มาตรา ๑๐๙ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่าการไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๓๗ วรรคสอง ได้มีการบัญญัติบทกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๑๐๒ แล้ว ดังนั้น เสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ *หรือมาตรา ๓๗ วรรคสอง* ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง” เพื่อไม่ให้เป็นการบัญญัติกฎหมายที่มีบทกำหนดโทษซ้ำซ้อนกัน ในลักษณะที่เป็นการกระทำอย่างเดียวกัน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๙ ความว่า “พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔” เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๓๔ แล้วเห็นว่า มีลักษณะแห่งการกระทำเป็นสองกรณี กล่าวคือ ความในร่างมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง จะเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องที่พรรคการเมืองไม่ดำเนินการตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในระยะเวลาที่กำหนด และความในร่างมาตรา ๓๔ วรรคสอง จะเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องที่พรรคการเมืองไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงการตั้งสาขาพรรคการเมือง ดังนั้น บทกำหนดโทษตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐๙ จะใช้บังคับกับการไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ทั้งสองกรณีหรือไม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๙ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ *หรือมาตรา ๓๗ วรรคสอง* ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา ๑๑๐

“มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดบริจาคให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิก เพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๐/๑

“มาตรา ๑๑๐/๑ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๐/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๑

“มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนตามร่างมาตรา ๔๕ นั้น ไม่ว่าจะเป็นการฝ่าฝืนตามร่างมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ก็ตาม ควรบัญญัติให้มีบทกำหนดโทษของการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว โดยให้มีโทษที่เท่ากัน จึงเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๑๑ เป็นดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

มาตรา ๑๑๑/๑

“มาตรา ๑๑๑/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้นั้นยังไม่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๑ และร่างมาตรา ๑๑๑/๑ แล้วเห็นว่าไม่ควรบัญญัติโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนร่างมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้มีโทษแตกต่างกัน โดยการแยกบัญญัติไว้เป็นคนละมาตรา ดังนั้น จึงเสนอตัดความในร่างมาตรา ๑๑๑/๑ ออกทั้งมาตรา โดยให้นำไปรวมบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๑๑ โดยบัญญัติให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มีบทกำหนดโทษที่เท่ากัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๑๑/๑ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๑๒

“มาตรา ๑๑๒ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๙ หรือออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๙ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองไม่ออกหนังสือรับรองให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ควรบัญญัติให้ต้องรับโทษ แต่ควรบัญญัติให้ต้องรับโทษแต่เฉพาะกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๙ อันเป็นเท็จ เท่านั้น ที่จะต้องบัญญัติบทกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๑๑๒ ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้ “หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๕ หรือออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๙ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๒ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๕ หรือออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๔๙ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

มาตรา ๑๑๓

“มาตรา ๑๑๓ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวปัทมาธิ์ ศิลป์สาย นิตกรชำนาญการพิเศษ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชี้แจงว่า คณะกรรมการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างมาตรา ๑๑๓ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) อัตราโทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๑๓ เป็นอัตราโทษที่ต่ำเกินไป ไม่สามารถทำให้พรรคการเมืองเกรงกลัว เนื่องจากนโยบายของพรรคที่ได้สื่อและส่งผ่านไปยังสาธารณชนให้รับรู้ทั่วประเทศแล้ว มีความคุ้มค่าที่จะเสี่ยงเมื่อเปรียบเทียบกับบทกำหนดโทษตามร่างมาตรานี้

๒) พรรคการเมืองที่กระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๑๓ นั้น ผู้ที่จะถูกลงโทษนั้น หมายถึงผู้ใดบ้าง ซึ่งเห็นว่าการบัญญัติในลักษณะดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอว่าบุคคลใดบ้างจะต้องรับผิดชอบตามร่างมาตรานี้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๓ โดยเพิ่มอัตราโทษที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๑๓ ความที่เสนอแก้ไขเป็นดังนี้ “พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๓ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมาตรา ๕๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา ๑๑๔

“มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๖ วรรคสองหรือวรรคสาม มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ หรือมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๕

“มาตรา ๑๑๕ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๖

“มาตรา ๑๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครเลือกตั้งของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๕๙ มิได้เป็นบทบัญญัติที่ห้ามอย่างเด็ดขาด จึงเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๑๖ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี”

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครเลือกตั้งของบุคคลซึ่งสั่งการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครเลือกตั้งของบุคคลซึ่งสั่งการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย”

มาตรา ๑๑๖/๑

“มาตรา ๑๑๖/๑ พรรคการเมืองได้รับบริจาคโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองห้าปี และให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๕๙ ตกเป็นของกองทุน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๕๙ จะมีอยู่ด้วยกันสองกรณี กล่าวคือ กรณีที่หนึ่ง เป็นการบัญญัติที่ห้ามบุคคลใดจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งมีมูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อปี และกรณีที่สอง เป็นกรณีที่นิติบุคคลจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองเกินปีละห้าล้านบาท ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นก่อน ซึ่งในทางปฏิบัติพรรคการเมืองย่อมไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่านิติบุคคลที่บริจาคเงินเกินห้าล้านบาท ได้มีการขออนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นแล้วหรือไม่ จึงไม่ควรบัญญัติเอาผิดกับพรรคการเมืองในกรณีการบริจาคของนิติบุคคล ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๑๖/๑ เป็นดังนี้ “พรรคการเมืองได้รับบริจาคโดยฝ่าฝืนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด มีมูลค่าเกินที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองห้าปี และให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๕๙ ตกเป็นของกองทุน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑๖/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑๖/๑ พรรคการเมืองได้รับบริจาคโดยฝ่าฝืนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด มีมูลค่าเกินที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองห้าปี และให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๕๙ ตกเป็นของกองทุน”

มาตรา ๑๑๗ คณะกรรมการตัดออกทั้งมาตรา

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๒๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์